

Урок 11 клас

Еміграційна література (оглядово).

“Празька поетична школа” української поезії та її представники.

Євген Маланюк. Коротко про митця. Вірші про визначення поета в поезії. Символічні образи вірша “Стилет і стилос?”

Мета: дослідити історичні умови й функціонування української літератури за кордоном, причини другої хвилі еміграції українців, створення «празької школи» української поезії; стисло оглянути творчість представників «празької школи»; розвивати навички сприймати розвиток літератури в історичному контексті; виховувати почуття патріотизму.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу.

Обладнання: підручник, тексти поезій, портрети представників «празької школи», презентація.

Хід уроку

I. Оголошення теми й мети уроку («Вийди, замучена людьми» сл.. О.Олеся (4 хв))

II. Організаційний момент. Мотивація навчальної діяльності учнів

Слайд 1

«Нашого цвіту — по всьому світу»,— говорить народне прислів'я.

І це справді так. З різних причин і різними способами доля закидала українців далеко за межі рідного краю. Та закладена в генах любов до батьківщини не зникала, будила почуття патріотизму, прагнення прислужитися народові своїм талановитим художнім словом.

Українській літературі за кордоном та її найвидатнішим представникам і буде присвячено сьогоднішній урок.

Запишіть тему уроку в зошити

III. Актуалізація опорних знань, умінь, навичок

Слайд 2

Проведемо словникову роботу методом мозкового штурму.

Які терміни вам відомі, які – ні?

Словникова робота:

- **неокласики** (М.Рильський, Ю.Клен, М.Зеров, М.Драй-Хмара, П.Филипович)
- **історіософія** (історіософізм)
- **неоромантики** (Л.Українка, О.Олесь, М.Вороний)
- **літературна школа** (ВАПЛіте, «Плуг», «Танк», МУР)

Історіософія – (мудрість історії), осмислення історії нащадками, всупереч офіційним джерелам

Літературна школа — те саме, що й літературні течії. Цей термін виявляє особливості творчості будь-якого великого письменника (ідейно-художні образи), які стали для інших письменників школою художнього слова.

Коротко занотуйте в зошитах визначення термінів.

IV. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу

Слайд 3

1. Лекція вчителя

Українці, наділені талантом поета чи письменника, обов'язково знаходили одне одного, спілкувалися, обмінювалися інформацією, своїми новими творами, могли об'єднуватися в школи з офіційними паперами, статутом (МУР), або могли просто спілкуватися між собою за прикладом літературних вечорів М.Коцюбинського.

Спочатку в Олесья у Празі часто бував один з врятованих еміграцією неокласик Юрій Клен з сином Вольфрамом.

Потім сюди стали часто навідуватися молоді талановиті поети й письменники, такі як Євген Маланюк, Наталя Лівицька – Холодна та інші.

Подивіться на карту. Ось Прага, а ось Подебради, де в маєтку О.Олесья і зустрічалися талановиті поети й письменники, яких критики пізніше назвали письменниками «празької школи».

Слайд 4

Це Прага та Подебради початку 20-х років минулого століття.

Слайд 5

Поети - “празжани” себе офіційно ніде не зареєстрували, тому термін “празька школа” існує тільки серед критиків. А “празжани” були своєрідним «творчим клубом», в якому зосереджена ціла низка прогресивних ідей того часу, котрі поділялися всіма співрозмовниками, хоча вони були глибоко самобутніми й самодостатніми особистостями.

Слайд 6

Ще одним суттєвим аргументом на користь назви «Празька школа» є географічний чинник. Не слід забувати, що становлення поетів як індивідуальних творчих особистостей відбулося в Празі 20-х років, де більшість із них навчалися, відвідували лекції чи викладали у місцевих вузах та інших навчальних установах:

- Карловий університет (О. Стефанович, О. Лятуринська, О. Ольжич, Н.Лівицька-Холодна, А. Гарасевич),
- Український Вільний Університет (О. Стефанович, О. Ольжич, А.Гарасевич),
- Українська господарська академія (Є. Маланюк, Л. Мосендз),
- Український високий педагогічний інститут ім. Михайла Драгоманова (Ю. Дараган, О. Теліга, Г. Мазуренко),
- Українські студії практичного мистецтва (О. Лятуринська, Г. Мазуренко).

Міжвоєнна Прага, по суті, перетворилася на один із найбільших мегаполісів українського наукового, літературного та політичного життя на еміграції

2. Огляд творчості поетів «празької школи»

Слайд 7

А тепер ми ознайомимося ближче з представниками «празької школи».
Всупереч офіційним джерелам їх було 4 покоління.

Продовжуйте, будь ласка, занотовувати в зошити прізвища представників «празької школи».

Представники празької школи 1-ше найстарше покоління

Повідомлення учнів (випереджальне завдання для груп).

Олександр Олесь – засновник “празької школи”

Юрій Клен – поет-неокласик

Слайд 8

2-ге старше покоління

Наталія Лівницька-Холодна, дочка Президента УНР в екзилі (за кордоном)

Її поезія постає в спокусливому вияві, через витончену, внутрішньо складну, але зовні прозору образну структуру. В її віршах не знайдемо ні традиційних персонажів слов'янської міфології, ні героїки походів княжої дружини.

Лірична героїня Н. Лівницької-Холодної відчуває в собі темний голос крові й уявляє себе то «поганкою з монгольських степів», то полонянкою татарина.

Дочка міністра УНР Андрія Лівницького, вона виїхала за кордон, не закінчивши навіть гімназії, і середню та вищу освіти здобула вже в Подєбрадах. Після Другої світової війни переїхала до США, де і померла.

Прожила довге життя – 103 роки, але весь час сумувала за рідною Україною

Євген Маланюк (про нього ми поговоримо пізніше)

Слайд 9

Д.Донцов і Ю.Липа створили антагоністичну пару.
Дмитро Донцов – “злий геній” – ідеолог тероризму.

Слайд 10

Юрій Липа – поетичнообдарований лікар, видатний український мислитель історіософського та геополітичного спрямування, прозаїк, перекладач, противник “донцовізму”.

Створює літературну групу «Танк», яка, певною мірою, розколола Празьку поетичну школу. Цим кроком Ю.Липа прагнув звільнитися від ідеологічного терористичного впливу Д.Донцова.

Як чудовий лікар і хімік, у 1940 р. у Варшаві разом з іншими професорами створює Українські Чорноморський, Океанічний та Суходоловий інститути.

У 1943 р. за активну політичну та наукову діяльність польська Армія Крайова вигнала вченого за межі країни. Цього ж року Ю.Липа повертається на Львівщину.

У 1944 р. Ю.Липу за те, що він лікував одного з поранених вояків УПА, його було жорстоко закатовано енкаведистами.

Липа дуже любив свою роботу лікаря, хіміка й поета.

Ці рядки з вірша Ю.Липи «Коли прийшла пора і ти дозрів...» перекликаються із всесвітньовідомими словами Г.Сковороди про «сродну працю».

*...Ти не втечеш, дивись вперед – і знай:
Одно тобі зосталось тільки: жити ним,
І сповнитися ним, воно – від Бога.
Як же ж не вчув призначення свого, -
Ти ще не жив, і ще не вартий вмерти*

Меморіальна табличка на будинку, де жили і працювали Іван та Юрій (батько та син) Липи.

Слайд 11

3-тє молодше покоління

Оксана Лятуринська

Ця жінка не зазнала у своєму житті звичайного людського щастя, хоча й була надзвичайно обдарованою особистістю. Вона реалізувала себе і в малярстві, і в скульптурі, і в кераміці, і в писанкарстві, і в поетичній творчості.

О.Лятуринська назвала свою першу збірку «Княжа емаль», бо добре обізнана з княжою епохою.

Історична реалія в її віршах — ключ до розшифрування смислових кодів, що об'єднують віддалені між собою епохи:

День догоряв так світозарно!

Душа просила корабля.

Десь біля голосила Карна,

тужила Жля.

(«Жилились стязі, пнулись вгору...»)

Це не історія, це щось більше: гіркі уроки минулого не раз повторювалися, додаючи роботи Карні і Желі (символи плачу й скорботи за полеглими на полях битв, померлими від стихійного, а частіше штучно створеного голодомору).

Майже 20 років О. Лятуринська жила і працювала в Празі. Доля загнала її після Другої світової війни до Німеччини, й опісля до США, де й вона померла.

Так виглядає східнослов'янська Желя.

Такий вигляд має Жля та Карна на землях Чехословаччини, там , де жила О.Лятуринська.

- Чи спостерігаєте ви тут анафору?
- Що це таке? (*єдинопочаток*)

Слайд 12

Олена Теліга

Поетеса, революціонерка, яскрава особистість, вольова, енергійна й вродлива жінка, яка своє життя присвятила боротьбі за незалежну Україну. Під час Другої світової війни на окупованій Україні організувала літературно-мистецьке життя, очолила Спілку письменників України. Як українську патріотку гестапівці 1942 р. розстріляли в Бабиному Яру.

Посмертно вийшли збірки «Душа на сторожі», «Прапори духа», «Полум'яні межі». У поезіях та публіцистичних виступах поетеса проголошує героїзм як найвищу чесноту. На переконання О. Теліги, рідний край від неволі може врятувати новий тип українця, який уміє жити й творити для своєї нації.

Чуєш, мій друже, славний юначе,
Як Україна стогне і плаче?
З півночі чорна постає хмара,
Рикає хижо московська навала.
Ми сміло в бій підем за Україну
І голови складемо за Землю Рідну.
Ми сміло в бій підем за Русь Святу
І як один проллєм кров молодію.

Ворог лукавий йде на Вкраїну
Щоб обернути Край Наш в руїну.
Лава до лави станьмо як криця
На герць кривавий з ворогом бицця
Сміло до бою брате рушаймо,
Землі Святої врагу не даймо.
Жереб щасливий за Край вмірати,
А не в кайданах вік звікувати

Співав пісню Тарас Компаніченко (1 хв)

Слайд 13

Олег Ольжич

Син видатного українського поета Олександра Олеся. Талановитий поет, публіцист, політичний діяч, археолог, людина-легенда, ярий прихильник ідей Донцова. Під час Другої світової війни організатор підпільного руху опору фашистам. Жорстоко закатований німцями на смерть 1944 р.

Збірками «Рінь», «Вежі», «Подзамчя» він увійшов в українську літературу як поет раціональної, предметної лірики, яка заперечувала сентиментальне оспівування життя. Олег вважав, що саме сильна духом, цілеспрямована особистість потрібна майбутній відродженій Україні

АРХЕОЛОГІЯ

Л. Мосендзові

Поважна мова врочистих вітрин.
Уривчасті передвіку аннали.
— Ми жали хліб. Ми вигадали млин.
Ми знали мідь. Ми завжди воювали.
— Мене забито в чесному бою,
Поховано дбайливою сім'єю.
Як не стояти так, як я стою
В просторій залі мудрого музею?
Так виразно ввижається мені
Палючими безсонними ночами:
Я жив колись в простому курені
Над озером з ясними берегами.

- Які символи історіософії ви тут знайшли?

Слайд 14

4-те наймолодше покоління

Леонід Мосендз

Народився у в сім'ї чиновника, грека за походженням. У 1922 р. переїздить до Чехословаччини, де закінчив курс гімназії і вступив на хімічно-технологічний факультет Української Господарської Академії в Подєбрадах. Тут він товаришує з Є. Маланюком.

Його надрукована творчість налічує поетичну збірку «Зодіак» (1941), три поеми, три книги новелістики, книги з публіцистики та інші.

Мосендз творив «наукову» поезію, включаючи філософські мотиви, поняття й лексику з точних наук, розширюючи естетичне поле лірики.

... Але нема жалю ні суму,
що все було, мов не було,
і стало тільки змістом думи,
лише луною прогуло...
Встає майбутнє. І могили
вчорашні — це його межа...
Яка ж це мука быть безсилим
під лезом смертного ножа!..
“Мій шпиталь”

Слайд 15

Олекса Стефанович народився на Волині в сім'ї православного священника, але духовну стежу не обрав.

1922 р. виїхав до Чехословаччини, там закінчив Карловий університет.

У Празі підробляв домашнім учителем, різноробом. 1944 р. його силоміць вивезли в робітничі табори до Німеччини, де він прожив до 1949 р. Цього ж року прибув до США, де жив до кінця життя.

Потрапивши в еміграцію, О.Стефанович уже зробив свій вибір: Україна, її воля й державність. Письменники «празької школи» сприяли тому, що молодий О.Стефанович став поетом, посів одне з провідних місць серед пражан.

Він розробляє теми і образи давньої української історії та міфології.

Найвищим злетом української державності в розумінні поета є княжа доба, козаччина й українська революція 1917—1920 рр.

Хвилюють, ходять, шумлять жита,
Злотисто-жовті, украй наліті,
Над ними неба блакить свята,
Ані хмаринки у тій блакиті.
Співає срібна в душі труба.
Душа квітками, як клумби, квітне,
Хліба і небо, небо й хліба,—
Куди не глянеш, жовто-блакитні...

Прага, 1923

Пражани любили свою Батьківщину, намагалися прислужитися їй хоча б і на чужині. Любив свій край і Євген Маланюк.

3. Огляд життя та творчості Євгена Маланюка.

Слайд 16

Літопис життя Євгена Маланюка

Проблемне питання.

Хто він, Євген Маланюк?

Що ж хвилювало, що бентежило його душу?

Слайд 17

Сам себе Є. Маланюк назвав імператором залізних строф!

Ця фраза міцно вкоренилася в літературі стосовно життя й творчості Маланюка, у спогадах про нього. Значну частину творчості поета становить поезія, присвячена Батьківщині.

А ще Є. Маланюку належить відома фраза, що стала афоризмом чи навіть його гаслом: **«Як в нації вождів нема, тоді вожді її поети».**

Слайд 18

Євген Филимонович Маланюк народився 20 січня 1897 року в Ново-Архангельську на Херсонщині в сім'ї українських інтелігентів. Спочатку він навчався в реальній школі в Єлисаветграді, а потім — у Петербурзькому політехнічному інституті. У 1914 році юнак подав документи до Київської військової школи, яку закінчив, отримавши звання офіцера, і став начальником кулеметної команди 2-го Туркестанського стрілецького полку на Південно-Західному фронті.

1917 року він перейшов у розпорядження полковника Мішковського, котрий під час встановлення гетьманської влади в Україні став керівником оперативного відділу Генерального штабу (побачене в цей час потім відбивалось і на творчості Є. Маланюка).

У 1920 році разом з Армією УНР (Української Народної Республіки) Є. Маланюк емігрував, спочатку жив у Каліші в таборі для інтернованих українських частин. 1922 року він разом з Ю. Дараганом заснував журнал «Веселка». Наступного року закінчив Подебрадську академію в Чехословаччині, отримав диплом інженера, працював за фахом у Польщі. 1925 року в Подебрадах вийшла поетична збірка Є. Маланюка «Стилет і стилос», 1926-го в Гамбурзі — книжка «Гербарій». 1929 року Є. Маланюк очолив у Варшаві літературне угруповання «Танк».

Протягом 1930-1939 років у Парижі та Львові виходили збірки «Земля й залізо», «Земна мадонна», «Перстень Полікрата».

1945 року Є. Маланюк опинився в Західній Німеччині, увійшов до складу МУРУ (Мистецький Український Рух), 1949-го — переїхав до США.

У 1951-1966 роках вийшли такі його твори: збірки «Влада» (Філадельфія, 1951); «Поезії в одному томі» (Нью-Йорк, 1954); «Остання весна» (Нью-Йорк, 1959); «Серпень» (Нью-Йорк, 1964); поема «П'ята симфонія» (Нью-Йорк, 1953), два томи есеїстики «Книги спостережень» (Торонто, 1962. Т. 1; Торонто, 1966. Т. 2).

1958 року Є. Маланюк став почесним головою об'єднання українських письменників «Слово».

16 лютого 1968-го помер у передмісті Нью-Йорка.

Слайд 19

З останнього листа до сина Богдана.

2 жовтня 1967

“Мій єдиний (сину) і вся сім'я, тут також "бабине літо", але досить мінливе...

Я радий, що маєш пристойну працю і взагалі працюєш. Але я мушу Тобі сказати: найголовніше і найважливіше - це ступінь доктора, це повинно бути основним завданням. Ти мусиш над цим зосередитися, сконцентрувати працю і волю. Дуже Тебе прошу і нагадую про це.

Цілую. Вас Та і Ді.”

Слайд 20

Творча спадщина Євгена Маланюка

1922-1923 – співвидавець журналу «Веселка», (Польща, м.Калуш, табір для інтернованих вояків Армії УНР).

1922 співвидавець альманаху “Озимина”.

Збірки поезій

1925 “Стилет чи стилос” Калуш, Польща.

1926 “Гербарій” Подєбради, Українська господарська академія, Чехо-Словаччина

1930-1939 “Земля і залізо”, Варшава, Польща

“Земна Мадонна”, Варшава, Польща

“Перстень Полікрата”, Варшава, Польща

“Вибрані поезії”, Варшава, Польща

Активна участь у літературному процесі еміграції “МУР”(Західна Німеччина).

1951 “Влада”, “Поезії”, “Проща”, Америка, Нью-Йорк

1953 Поема “П'ята симфонія”

1959 “Остання весна”, Америка, Нью-Йорк

1964 “Серпень”, Америка, Нью-Йорк

1972 (Видано посмертно) “Перстень і посох”

Літературно - публіцистичні статті

1954 “Нариси з історії нашої культури”

1962 Т.І, 1966 Т.ІІ “Книга спостережень” - цикли есеїв про творчість Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки, М.Хвильового, П. Куліша, М. Гоголя, цикли нарисів про радянських письменників, про історіософію, про проблеми творчості, про проблеми біографії, цикл «Росія».

Із відпущеного Богом 71 року Є. Маланюк прожив на чужині 50. Там і вмер, але ніколи навіть подумки не зрадив ідеї вільної рідної землі. Хоча, по-філософськи, як і Шевченко ставився до України подвійно: з любов'ю та ненавистю.

Мабуть, ніхто з українських поетів після Кобзаря так гостро не виповів пекучий біль і тугу за втраченою державністю, так суворо не карав свій народ за малоросійську кволість і брак твердої волі в національно-визвольних змаганнях, як Є. Маланюк.

Невже ж калюжою Росії

Завмре твоя широчина? —

з розпачем запитував він свою Батьківщину. І він же непохитно вірив:

Ти не загинеш, мій народе,

Пісняр, мудрець і гречкосій.

Ще в молоді роки Є. Маланюк точно визначив свою політичну й людську позицію: «Я волю полюбив державну». Вона й стала йому провідною зіркою, що осявала життєву й творчу путь поета.

4. Читання поезії «Стилет чи стилос?»

Слайд 21

Збірка «Стилет чи стилос?». Вийшла у світ у 1925 році у Подєбрадах. Це друга з упорядкованих Євгеном Маланюком книг поезій (перша «Гербарій»), проте їй випало стати першою книгою, що побачила світ.

До збірки увійшли поезії, написані протягом 1921-1925 років

Слайд 22

Перед вами питання самостійної роботи, під час вивчення поезій з'ясуйте, до якого мотиву лірики вони належать, поставте номер у своїх зошитах.

З рештою мотивів ми попрацюємо на наступному уроці.

Самостійна робота за творчістю Євгена Маланюка

Мотиви лірики (виписати назви творів і цитати до кожного мотиву)

1. Мотив безмежної любові до рідної землі і такої ж безмежної туги за рідним покинутим краєм (Херсонщиною) .
2. Мотиви гострої полеміки з ворогами української свободи.
3. Мотив болю через перекручування рідної історії, науки, культури, тобто-через денационалізацію.
4. Мотив болю через продажність, зрадливість, саморуйнування народу і його байдужість до вигнанців.
5. Мотив ушавлення величі часів Київської Русі, лицарів Запорожжя.
6. Мотив відродження здобутків Степової Еллади (еллінського гуманізму) в поєднанні з могутньою силою державницької волі.
7. Мотив тривоги через технократизацію суспільства.
8. Мотив ушавлення людей багатогранних і цільних(Т.Шевченка, І.Мазепи...).
9. Мотив безстрашної боротьби за свої ідеали.
10. Мотив кохання до Жінки (еротична й інтимна лірика).

Слайд 23

Стилет чи стилос?- не збагнув. Двоєко Під пестощі золототілих дів...
Вагаються трагічні терези. А тут - жага набряклий вітром обрій:
Не кинувши углиб надійний якор. Привабить, зрадить і віддасть воді.
Пливу й пливу повз береги краси. Та тільки тут веселий галас бою -
Там дивний ліс зітхає ароматом Розгоном бур і божевіллям хвиль.
І весь дзвенить од гімнів п'яних птиць Безмежжя! Зачарований тобою -
Співа трава, ніким ще не зім'ята, Пливу в тебе! В твій п'яний синій хміль!
І вабить сном солодких таємниць, 30.08.1924
Там зачарують гіпнотичні кобри

Стилет - невеликий кинджал з тонким тригранним клинком.

Стилос (з латин.) – знаряддя для письма в античні та середньовічні часи.

Будучи офіцером, Є.Маланюк, як й інші інтерновані офіцери, мав коня та дорогу іменну шаблю. Під час переходу через кордон воїнам заборонили забрати їх з собою, тому коней вони відпустили просто неба на погибель, а зброю втопили у річці Збруч. Але складати руки Маланюк не збирався, він як і Леся Українка вирішив, що його зброєю стане поетичне слово, а значить – він поміняв стилет на стилос.

Бесіда з учнями

- Визначте тему вірша (про що?). (*чіткий вибір поета свого подальшого життя, якщо він на може боронити свою землю мечем, то захищати її буде пером*)
- Визначте ідейний зміст твору (для чого?) (*чітке визначення його як воїна пера*)
- Які образи-символи використовує Є. Маланюк?
- Який прийом лежить в основі поезії? (*Антитеза: «тут»... і «там»*)

проблематика світової літератури: що має бути визначальним у художній творчості - краса чи служіння суспільним інтересам?

Слайд 24

Та тіль/-ки тут/ ве-се /-лий га/-лас бо/-ю— U _ U _ U _ U _ U _
U _ /U _ /U _ / U _ / U _ /U U _ U _ U _ U _
Роз-го/ном бур/ і бо/ - же-ві /-ллям хвиль/. Віршований розмір — ямб.
U _ / U _ /U _/ U _/ U _ / Римування — перехресне

Митець брав на себе надзвичайно велику громадянську відповідальність. Є. Маланюк вважав, що поет, людина мистецтва — єдиний, хто може розбудити душі співвітчизників, донести до суспільства певні ідеї, вірування, прагнення.

5. Прослуховування поезії «Сучасники» (3 хв)

Слайди 25-26

Прослухайте уважно вірш і знайдіть художню деталь у кожному творі.
СУЧАСНИКИ

I

Максимові Рильському

Це молитесь, далекий брате,
Серед Звенигородських піль.
Це не стомились карбувати
З коштовних ямбах вічний біль.

Краси веселий кондотьєре,
Несете хрест свій там, ген-ген,
Серед похмуро-рідних прерій;

Ви — еллін, схимник і Гоген!
Навколо — хащі й печеніги,
А в кельї — тиші ніжний спів,
Реторти, циркуль, колби, книги,
I Ви — алхімік мудрих слів.

Січень. 1923

По прочитанні "Синьої далечіні"

II

Павлові Тичині

На межі двох епох, староруського золота повен,
Зазвучав сонценосно твій сонячно-ярий оркестр -
I під сурму архангела рушив воскреснувший човен,
Й над мощами народу хитнувсь кам'яний його хрест.

I на древнім, на скитським, на кров'ю залитім просторі
Говорили могили, співали козацькі вітри.
I у літери тайн степовії склалися зорі,
Щоб пломінним пророцтвом означить початок пори.

Так зродився ти з хвиль злото-синіх космічних вібрацій
Метеором огнистим ударив в дніпровські степи
I, здавалось, -вріс. I над плугом схилився до праці,
I вже мріяло серце про сонцем налиті снопи...

Вили бурі історії. Рвали й жбурляли відвічне,
O, ти знав, що тоді не сонети й октави, о ні!-
Жорстко-ярим залізом ти пік одоробло північне,
Й клекотіла душа твоя в гнівнім, в смертельнім огні.

Раптом... брязнуло враз! I ридально навік розірвалось
I бездонним проваллям дихнула порожня луна.
...від кларнета твого-пофарбована дудка зосталась.
...в окривавлений жовтень-ясна обернулась Весна.

I по синіх степах дикий вітер повіяв примару,
Що б журить і жахать... Замогильний доноситься спів.
I вночі мертвий місяць освітлить з-за сірої хмари
Божевільну Офелію - знов половецьких степів.

Листопад. 1924

- "Синя далечінь"- четверта книга поезій Н.Рильського, 1922
- Скитський - скіфський. Так писали за правописом 1929 р.
- Офелія – кохана Гамлета з одноіменної трагедії В. Шекспіра

Із збірки «Стилет і стилос»

Літературний рід: лірика.

Жанр: ліричний вірш, що складається з двох частин (диптих).

Вид лірики: громадянська.

Провідний мотив: захоплення лірикою М.Рильського (перша частина) і захоплення раннім П.Тичиною й розчарування його пізнішими творами — «гаслами дня».

Віршовий розмір: ямб (М. Рильському), анапест (П. Тичині).

Тип римування: перехресне.

Є.Маланюк схиляє голову перед творчістю Максима Рильського та Павла Тичини.

Раннім П.Тичиною він захоплюється, хоча пізнього П.Тичину він засуджує за покору владі, не знаючи про те, що поета було поставлено перед розстрільною стіною та попереджено, що його багаточисельна родина (250 чоловік, сам Тичина з багатодітної родини, яка мала 17 дітей) буде знищена за тиждень, бо розстрілюватимуть по 50 чоловік щодня, якщо Тичина не підкориться владі.

Є.Маланюк поважає М.Рильського за нескореність духу навіть після заслання, не знаючи того, що своєю волею та і подальшим благополуччям М.Рильський завдячує вроді своєї дружини.

Слайд 27

Позиція Євгена Маланюка – це позиція вільної у своєму виборі людини, яка не прислуговує ніяким партіям.

У колі його зору постійно був літературний процес в Україні від Павла Тичини до Ліни Костенко, а також і чехи, і поляки, і росіяни, і музика, і малярство, і театр.

Слайд 28

V. Підсумок уроку.

1. Обміняйтеся, будь ласка, конспектами. Виставте одне одному оцінки за них, розпишіться поруч зі своєю оцінкою.

2. Назвіть мотиви лірики прочитаних віршів Є.Маланюка.

3. Продовжіть, будь ласка, речення:

- з'явилась “празька школа” (де? і чому?)... (в Подєбрадах,

- школа налічувала ... поколінь. (4 покоління)

- “імператором залізних строф” називали ... (так називав Є.Маланюк)

- художні деталі у вірші «Сучасники»...

(«І Ви — алхімік мудрих слів», «...від кларнета твого-пофарбована дудка зосталась»)

• У літературі дебютує збіркою.

• Основним мотивом творчості є.

• Основний образ творчості.

• У поезії «Стилет чи стилос?» використані образи-символи.

5. Виставлення оцінок.

VII. Домашнє завдання

1. Опрацювати конспект, скласти тези статті підручника.

2. Індивідуальні завдання: підготувати розповідь про життєвий шлях Є. Маланюка; огляд творчості